

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN

SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN

(14:de årg.)

Utgiven av Socialdemokratiska Kvinnornas Centralstyrelse.

Stockholm 1919, A.-B. Arbetarnes Tryckeri

Nr 4
April

Prenumerationspris:
1: 80 pr helt år, 90 öre pr halvt
och 45 öre pr fjärdedels år.
Lösnummer 15 öre.

Redaktör:
JULIA STRÖM-OLSSON
Birger-Jarls-gatan 116, III
Allm. Tel. Vasa 16 26.

Morgonbris' expedition:
SIGNE WESSMAN, Allm. Tel. 244 36,
Upplandsgatan 85, 4 tr., Stockholm.
Annonser å sista sidan pris 20 öre pr mm.

1919

Som ett oskrivet blad.

Som ett oskrivet blad i livets söndagsskola kan man säga att högern i dessa dagar betraktat och behandlat kvinnan.

Ty strunt är strunt, men vad som i fjol så här års var bara ogräs och snärje, är i år en härlig, fullt utslagen ros i den spruckna högerkrukan.

Nog vet vi utan att rodna i första taget hur det bluffas i den politiska tillvaron i allmänhet och i valtider isynnerhet, och ett välorganiserat högerekko i sådana situationer med människors sunda förnuft hör till den företeelse man skulle sakna, om den uteblev, som man i Hamlet skulle sakna gubben Polonius med sin kamel. Men någon mätta vilja vi ändå ha! Här ha nu våra kvinnor i över femtio år ansträngt sig för att bevisa, att de nog kanske förstå ett och annat, om de bara få tillfälle att visa det. Men högern har svarat:

nonsens, ni begriper ingenting utom man och barn. Så händer det en del ute i världen, som på ett par månader gör ett kejsarsnitt i högeråskådningen angående kvinnornas förmåga att förstå — och nu förstår hon nästan all-

Målning av Murillo.

ting! Bättre än mannen till och med! Är det någon som förstår den karusellen?

Av de hittills kända valresultaten vill det synas, som om våra kvinnor mycket väl förstått. Och ej heller

glömt. Högern kan ej rosa marknaden. "Efter deras gärningar skola vi döma dem" — det är hög tid.

Jä, vi skola döma dem, ej efter vedertaget "kviinnliga" metoder, utan genom att segt och säkert söka genomföra de samhällsreformer, de alltid motarbetat.

Högst och framför alla dagens frågor står då denna: en rättslig stat. Där en moders son en gång är sin egen egendom och civilisationens bärare, ej maktens lekboll och krigets redskap. Ty förrän frågan om krig eller fred ordnats i världen är ju allt i stort sett löslöst. Det har vår generation haft tillfälle att med förfäran konstatera.

Sedan komma ännu speciella hem- och kvinnofrågor.

Till dessa höra främst lika lön för lika arbete, moderskapsskydd, bostadsfrågan, barnavård och värn samt olika uppfostringsfrågor.

Här finns storverk att utföra, och de kvinnor som ha sinne och samvete för vad rättvisa och folkhälsa kräva, skola ej låta skrämman sig av uppgifternas mångfald. Och till grundens hoppas vi att det skall bli gjort, att de

skola se. På lappverk ha vi levat tills vi äro nära att gå under. Exempel och varningar ha vi nära till hands i våra dagar. Men denna grund bör kunna byggas säkrare och fastare utan att det gamla skall brinna. Elden är ett farligt element, den sprider sig så ofta dit man aldrig beräknat. I det lugna och ärliga arbetet för en saks framgång ligger dess segers trygghet.

Det är så många tusentals kvinnor, som aldrig besvara sig om att ta reda på, varom striden står här i livet. Somliga därför, att de ha det bra, lika många, ja, säkert flera, därför att de ha det dåligt, alla därför, att de äro djupt primitiva människor. Nu har frågorna gått ett stycke framåt, trots dem. Så är det alltid. Men uppgiften för dem som arbeta är ej slut: utan egen förskyllan stå dessa indifferentia där och gapa över sin mogna frukt — nu skola de läras att äta!

Men är livet kort så är konsten lång och det kan nog ändå kännas skönt, fast så mycket återstår. Framförallt känns det skönt att få byta om ä m n e i grälet med en förbenad höger! Det började bli kritiskt på slutet — vårt svenska ordförråd är inte så stort! Även om det är rikast på skällsord! Och högern skall så småningom bli ur räkningen, därom äro vi ju ense! Det skulle alltså snart vara slut på stridens dag och vi skulle få börja med arbets. Låtom oss mötas där och med Ola Hansson "veta så innerligt fast och visst, att lyckan slår ögonen upp till sist, att andra skörda, där vi ha sått, den livets lycka, som vi ej fått"... Mer kunna vi ej som människor begära. Att så lycka och glädje för en kommande tid — vilket kan vara högre? Isynnerhet för vår tid, som skördat så mycken sorg och olycka för gångna tidens skeva samhällssyn och brottsliga system.

J. S. - O n.

50 år

fyllde den 25 mars den kända skolköksinspektrisen och föreståndarinnan för Stockholms Centralkök Gertrud Bergström. Det synes ej på henne — och därtill gratulera vi henne! Men mest dock till det ansvarsfulla och samhällsnyttiga arbete hon så förtjänstfullt utfört.

Gynna Morgonbris' annonsörer!

Den ryska kvinnan i dikt och verklighet.

Av Ola Vinberg.

IV.

Vad särskilt angår utvecklingen inom den ryska kvinnorörelsen under de mörkaste åren, var det en ändlös ritt över farliga hinder, ty påbud och förbud restes undan för undan av regeringarna mot kvinnan av alla samhällsklasser, hon skulle hållas tillbaka, vilka medel som än måste tillgripas. Det stora verket mognade dock så småningom och vi se, under 90-talets senare hälft en väldig tillväxt av den rent feministiska rörelsen. De flyttade sina teorier ut på det praktiska fältet och under rastlöst arbete lyftes den ryska kvinnan upp på ett utvecklingsstadium, där hennes politiska likställighet med mannen inom kort blev en livsfråga för den ryska frihetsrörelsen.

Som enda botemedlet mot alla de misshälligheter och samhällssjukdomar, som bottnade i ekonomisk ofrihet och slavbundet äktenskap, sattes fullständig likställdhet mellan könen på alla samhälleliga områden såväl arbetets som konstens.

En gång väckt till medvetande om sin naturliga rätt, växte skarorna och ropet på likställighet steg med varje ny dag som kom. Och vem, om icke den ryska kvinnan har gjort sig förtjänt av att få denna rätt uppfylld. Hon har som ingen annan nations kvinna offrat i kampen; hon har på sina skuldror tagit den icke lätta bördan att bibringa sina landsmän upplysning, och för allt detta har hon sällan fått annan lön än Sibirien. Den hjältebragd hon utfört kunde icke lönas med annat än att hon blev höjd till mannens jämlike.

Med åren som gått och den struktur samhället i industrialismens tidevarv undergått, har också gjort, att hon för familjens fortbestånd nödgats bli mannens ekonomiska hjälp. Detta är ett naket faktum, som man inte kan bortse ifrån, och då det nu en gång är så och kommer att förbli så en längre tid framåt, gives intet annat medel för att omgestalta de ekonomiska förhållandena än att godta hennes rätt på lika politiska och sociala rättigheter. Ropet på likställighet, med andra ord, politisk lika rösträtt, möttes för ryskornas del alltid med "så är inte förhållandet i Europa" och ni få således vänta.

Nu ha Rysslands kvinnor fått detta och mycket mera, men det gäller ju icke endast dessa, då demokratin i detta fall ej erkänner nationella skrankor.

Inför det ovissa perspektivet över kommande tider nödgas man se tillbaka något i historien och vi se då att 18:de århundradets revolution bragte tredje ståndet till makten, i 20:de seklet började 4:de ståndet sin revolution mot de 3 andra stånden, och skall den nu påbörjade världsrevolutionen begå de andra revolutionernas felsteg genom att låta det ena könet kvarstå i en halv-rättslös ställning och av detta skapa ett

nytt, ett 5:te stånd, reser sig inom kort perspektivet av en ytterligare revolt; kampen mellan könen och framsprunget, som denna blir av ett förtvivlans hat, vågar man inte ens drömma därom för att inte sjunka i floder av blod.

Ledarna av Rysslands revolutionära kamp ha alltid varit på det klara med att det icke var möjligt att bygga det nya Ryssland förrän det sekelgamla våldets alla borgar raserats i grunden. Besjälade av denna allt förhärskande tanke ha Rysslands kvinnor i trofasthet stått sina män bi och med lidelsefull energi satsat i detta arbete och ha därigenom, under den långa tid rivningen varat, förvärvat sig konsten och kraften att deltaga i byggandet av det nya samhällshuset.

De ha under mödans och kampens långa år varit outtröttliga arbeterskor och på grnud härav kunna de helt enkelt inte uteslutas då den tid kommer, när det gäller att resa murarna till de nya byggnaden.

Att de visste sin plats och sin plikt när dagen kom, varseblev man redan under nu gångna revolutionsår.

Från första dagen då barrikaderna byggdes voro de med och med hänförelse offrade de sig i striderna mot det gamla systemet.

Oavsett vilken schattering de tillhörde inom den ryska frihetsrörelsen, så deltog de alla i mått av sina krafter på återuppbyggandet och undanröjandet av alla de svårigheter, som staplade sig i vägen för nydaningsarbetet efter marsrevolutionen.

Det bör icke här förglömmas, att den första egentliga socialistiska tidning, som utkom efter revolutionen, hade på första sidan ett med väldiga typer framträdande:

Leve kvinnorna!

Den ryska revolutionen har icke en gång tvivlat om nödvändigheten av att ha kvinnorna representerade i sina olika departement. Såväl Kerenski som bolsjevikerna ha haft i sitt socialdepartement en kvinnlig chef, grevinnan Pavina för Kerenski, Kolontay för bolsjevikerna under deras första skede, och det har inte utträttats så litet inom socialdepartementet, som man i avgjord partiskhet vill tro. Mera hade dock kunnat utträttats om icke förhållandena, de inre såväl som de yttre, varit för Rysslands vidkommande så olidliga och hart när oöverstigliga för vanlig mänsklig makt, som de varit.

Det Kaplanska skottet mot den mest renodlade av alla socialister, revolutionen känner, är så pass egendomligt till sin natur, att det torde förtjäna att något sädes därom — därför att det just var en av det gamla socialrevolutionära partiets kvinnor, som avfytrade skottet

mot Lenin. Vi nödgas då se tillbaka något i det gångna årets fejder för att så gott sig göra låter bedöma denna handling av D. Kaplan.

I det föregående ha vi sett hur den ryska terrorismens kvinnofigurer uppfattats av folket och hur de själva fattat innebörden av den roll de spelat i sitt lands frigörelsehistoria. Kortast sagt var detta skott den logiska följden av det politiska kaos, som härskar i Ryssland i detta nu.

Kaplan var ju en av de kvinnor, som redan länge tillhört socialrevolutionära vänstern. Hennes liv sammanfaller också i sina huvuddrag med den gamla "babuskans". Och det var kring "babuskan" det gamla gardets sista mohikaner av den kvinnliga terroristliga samlades, sedan "babuskan" anlät från Sibirien. Bland dessa var Dora Kaplan en, hon som nu avrättats för mordförsöket på Lenin. Redan 1907 utförde Dora Kaplan ett attentat mot gendarmöversten i Kiev Novitski, som var den mest framträdande i en process, vilken anhängiggjorts mot henne för hennes propaganda i terroristisk riktning. I ett för allt dömdes hon nämnda år till 13 års fängelse och satt förvisad några mil norr om Tobolsk. Med revolutionen blev hon fri, och efter ett kort uppehåll i Petrograd reste hon ned till Syd-Ryssland, där hon vistats under sommaren.

Jag påminner mig nu, när jag sitter i en relativt lugn avkrok av världen, flera episoder från de historiska dagarna borta i Ryssland, episoder, som leda tanken direkt till denna kvinna, Dora Kaplan, som i detta nu haft världens ögon riktade på sig. Och får jag döma efter de ord denna kvinna själv fällt, kan jag tryggt påstå, att hennes handling, fördömlig eller ej, bottnar i ett hat, fött av förtvivlan över att den rödaste av röda regeringar dragit skam över sitt eget land och löst det ryska bondefolkets krav på jord efter sitt huvud och ej efter de en gång fastställda principer, som man i det socialdemokratiska lägret i alla tider helighållit.

På Marinski-teatern — på skämt kallad "de deporterades salong", därför att denna teater var platsen för alla större festligheter, när det gällde från Sibirien återvändande revolutionärer — voro vid ett tillfälle samlade alla möjliga veteraner ur terroristpartiet; här var Babuska, Vjera Figner, Vjera Sasulitsch, Marjaska Spiridonova, alla grånade i fängelsehålor från skilda delar av det stora Ryssland. Babuska höll ett stort minnestal över döda kamrater. Dora Kaplan, lilla Donja, som hon kallades, blev också i tillfälle att säga ut de tankar, som lågo henne om hjärtat, och det kom med ungefär följande ord:

— Sedan urminnes tider ha våra bönder i sina drömmar och rättsanspråk eftersträvat jorden. Det var så en gång, men nu är det icke så, utan nu ha deras önsknings nått det stadium, att de genom handling kunna förverkliga denna

sin fordran att besitta jorden. All kamp mot detta krav skall hämna sig, ty kravet är outrotligt, och den som sätter sig emot detta bidrar till att öka landets lidande... Må vi äntligen vänja oss vid tanken, att jorden skall tillhöra folket och att folket tar den i besittning...

Med den glöd, som är säregen för de ryska folkledarna, förstod hon att med sitt tal entusiasmera och rycka med sig. Och man kunde så lätt utläsa det outsläckliga hatet till alla och envar, som insupit tsarismens giftiga ångor, besudlat sina händer med vänners och kamraters blod, som vanhelgat folkets frihetstempel med ockrars giriga händer... Och hon lät förstå, att hon svurit blodshämnd åt dem, vilka inte ville gå med på att rädda åt bonden den jord, som var hans! Slutet av hennes tal var en eloge åt den ungdom, som ännu bevarat idealets kyskhetslöfte och kunde upprepa i oskyldig trohet frihetens mäktiga lösen samt gå i tåten för skapandet av en stor och bestående bondekultur.

*

Till slut några ord om den i vårt land mest kända ryskan, fru Kollontay, hon som också haft äran sitta på vårt Kungsholmen någon tid på tillskyndan av Bon soir, enligt påståenden.

Uteifrån ledde hon säkerligen en del av de händelsers förpreludier till den kvinnokongress, som gav appell till revolutionen i mars 1917, ty på denna kongress beslutades att gå ut på gatorna och fordra bröd och make tillbaka från fronten.

Frånsett den med Kerenskis gillande startade dödsbataljonen ha ryska kvinnor även deltagit i konsolideringen av revolutionen. De startade sin "Rabotnoja" (Arbeterskan) och med denna bearbetades så arbetareklassens kvinnor. Först till kamp mot kriget och sedan för bättre existens. De strejker Petrograds självförsörjande kvinnor satte i gång, närmast för tvätt- och strykerskor, voro imponerande och gävo gott resultat.

Ända tills på senare dagar ha de ryska kvinnorna haft representanter i olika departement. Verksamast har man varit på ordnandet av skolväsendet och för frågor, som rör barnavård och modersskydd. En del arbeta allt vad de orka för barnkolonier, medan andra åter arbeta för den röda armén, ty hur underligt det än låter, så stå kvinnorna nära nog helt på bolsjevikerens sida — detta vad angår arbeterskorna.

Jag vill tro att i ett hänseende har det varit lyckligt, att man även i revolutionstribunalet invalt kvinnor, ty de ha dock hellre friat än fällt.

Vidare ha Petrograds såväl som Moskvas kvinnor haft ett drygt arbete med att fördela så rättvist som möjligt de lägenheter, som de stormrika överklassarna haft enkom för sig.

Det måste också sägas, att den munt-

liga agitation, som bedrivs ute i landet för socialismen, skötes av kvinnliga agitatorer. Ett förnuftigt drag hos bolsjevikererna är dock det, att de av de tusentals munk- och nunneklostren skapat och inrett lungsotsanatorier för barn.

Som det sista goda förmildrande draget hos revolutionens kvinnor är det, att dessa bestämt yrkat på att intet får vederfaras överklassens barn, utan skola dessa liksom alla, alla andra barn åtnjuta samma undervisning — om icke deras föräldrar sätta sig däremot.

Mycket är gjort i Ryssland av dess kvinnor, men mycket återstår. Dock, ljusare tider skola så småningom gry och då skall det också bli ett lyckligare liv för dessa kvinnor, som offrat så kolossalt i striden.

Den ryska kvinnan har i sitt lands historia skapat sig en plats, som aldrig kommande tider, hur onda de än kunna bli, kan förmena henne, ty hon har inte blott trott och hoppats utan kämpat i segervisst mod och visat världen hur en kvinna kan och bör kämpa för sig och för släktets frälsning och framgång mot det största av mål: mänsklighetens förbrödring under frihetens röda flaggor. Slut.

Om Tyskland segrat.

Belgien skall tillfalla oss som ett villebråd, vi fällt. Det måste annekteras av Tyskland, detta ej för att göra packet äran att få tillhöra det tyska kejsardömet. Men vi kunna använda oss av Belgien som en knytnäve under det perfida Albions näsa (Lokal-Anzeiger 1915).

Blygsamhet från vår sida skulle vara ren galenskap. Kriget bör ej lämna kvar åt de besegrade annat än ögonen att gråta med (prof. Tannenbergs i Gross Deutschland).

Vi tyskar böra ej vara sentimentala. Låt oss vara hårda, d. v. s. grymma. Våra fiender skola frukta oss (Bethmann-Hollweg i riksdagen, augusti 1915).

Kriget måste vara ett hårt och starkt redskap. Det är därför Tyskland har rätt att i det pågående kriget använda sig av alla medel för att slå ned sin motståndare (Erzberger 1915, 1919 förste delegerad i vapenstillståndskommissionen).

Humanism.

Ett samfund bildas nu av humanister. Rätt så! Man är väl män'ska först och sist. Må dagens kamp gå än så allvarshister, blott kämparna ej röja ömklig brist

på mänskligt sinnelag. När sådant brister, har varje kamp sin högre lyftning mist. Den sjunker ner i rang bland dvärgatvister, där intet mål, blott sargandet, är visst.

Av samma lag vi drivas. Etiketten nog i de flesta fall "går bort i tvätten", när provet på vår rätta halt bestås.

En ärlig humanism. I läkedom för tidens krämpor må den bli till stommen. Med hat och våld ej idealen nås.

Fritz Sandqvist.

Till kvinnoklubbarna!

I Centralstyrelsens meddelande i förra numret av Morgonbris omnämndes ett stort antal nybildade kvinnoklubbar och fortfarande inkomma dagligen anmälningar om nya klubbars bildande samt en hel del förfrågningar angående klubbarnas arbete.

Lösningen av vår rösträttsfråga har i ett slag väckt till liv hos kvinnorna önskan att kunna medverka i nydaningsarbetet. Den stora försagdheten har med ens försvunnit och kvinnorna bereda sig att taga vara på sina rättigheter. Det raska organisationsarbetet har varit det bästa beviset för att det var inte en dag för tidigt kvinnorna fingo sin kommunala medborgarrätt.

Men det är inte endast för valarbetet vi behöva våra organisationer, lika litet som vi efter ett enda års val kunna slå oss till ro och tro att nu går allting framåt av sig självt, bara vi satt det i gång.

Nu efter valen få vi litet tid och ro att tänka på oss själva och då skola vi passa på och använda tiden till att göra oss förtrogna med såväl det kommunala som politiska arbetet.

Om vi tagit mer eller mindre del i organisationsarbetet förut eller om vi ej deltagit alls, endast med sympati följt de nya idéerna, så alltid är det en och annan fråga, som vi ej haft tid att tänka på och alltid finns det luckor i vår utbildning.

Jag var på besök hos en helt nybildad liten klubb häromdagen och nästan samtliga sade mig: "Vi äro så intresserade och vi vilja så gärna arbeta, men uppgifterna äro stora och svåra och vi äro ej så säkra och skolade, som vi behövde vara." Nu tillhör det visserligen de kvinnliga (o)dygerna att underkänna sig själv, men vi böra inte alltid tro, att brist på vana att t. ex. yttra sig i en förening är det samma som bristande förmåga. Och vi kunna gladeligen alla komma ihåg, att det är inte många, som sluppit undan den skärselden att vara litet nervösa vid sina första försök att högt säga sin mening eller vid att endast i en folkförsamling försöka ropa: "hr ordförande".

Men vi böra heller aldrig förglömma, att vi kunna uträtta lika mycket gott och värdefullt arbete för vår sak, om vi också aldrig komma att delta i de stora diskussionerna. Inom våra föreningar gäller det framförallt att var och en är på sin post, att var och en utför sitt uppdrag, även det allra enklaste, på bästa möjliga sätt.

När nu de nybildade kvinnoklubbarna gå att studera stadgar och program, så är det att märka att våra stadgar för kvinnoklubbar endast angiva syftet med kvinnoklubbarnas verksamhet och organisation, men varje klubbmedlem bör skaffa sig soc.-dem. partiets stadgar med partiets kommunala och politiska program.

Om kvinnoklubb är ansluten till ar-

betarekommunen äger varje medlem mot uppvisande av medlemskort tillträde till kommunens möten och klubben behöver icke — som på något håll hänt — välja ombud för att bevista kommunmötena. Tvärtom böra kvinnoklubbarnas medlemmar alla delta i kommunmöten, där frågor av gemensamt intresse behandlas och där de avgörande besluten fattas. Det är den bästa skolning, som står oss till buds.

Läs partiets tidningar!

Det finns ett gammalt ordspråk som säger: "Säg mig med vem du umgås och jag skall säga dig vem du är". Med en liten ändring skulle vi kunna säga: "Säg mig vilka tidningar du läser". Jag skulle vilja ändra ordspråket ännu mera och säga: "Säg mig vad du läser i tidningen och jag skall säga dig hur mycket du vet". Ja, därpå beror det. Läs det värdefulla, smånotiserna bli vi inte klokare av, inte av följetongen heller, om den är aldrig så "bra". Den läsa vi på lediga stunder. Det är ledarespalten, som är viktigt att läsa och följa med, den sätter en lätt in i situationen och är visst inte så tung läsning, som mången tror.

Även om det tog en timme om dagen, så borde vi ha råd att offra så lång tid på vår egen utbildning.

Läs vår egen Morgonbris! Vår tidning har varit av den största betydelse för oss kvinnor under hela vår strid för vår medborgarrätt. Värdefulla inlägg i de stora parti-, kvinno- och samhällsfrågorna, varom striderna stå, finna vi där och vår egen tidning är oss den bästa bundsförväntan när vi vilja agitera. Många frågor, som ingående behandlas i Morgonbris, äro även synnerligen lämpliga att taga upp till diskussion inom klubbarna.

Till sist en liten historia.

Den som skriver detta gjorde en dag en rolig erfarenhet. Jag hade tillfälle övervara ett möte, där en talarinna från högern skulle framlägga högerns program och hela föredraget formade sig till ett — angrepp på socialismen.

En av åhörarna utbrast också efteråt helt harmset: "Det var märkvärdigt, kan inte högern alls tala om vad den vill — utan bara vad den inte vill!"

Där ha vi en liten varning. Vårt parti är ju ett oppositionsparti mot nu rådande förhållanden och det ligger mycket nära tillhands att stanna vid denna opposition, men det är inte nog att till punkt och pricka veta hur man icke vill ha samhällsförhållandena, styrkan hos vårt parti är just att vi äro icke blott missnöjda utan ha också något att sätta i stället för det vi vilja få bort, vi ha ett program, som vi vilja genomföra. Nu när vi ha den makt och möjlighet, som rösträtten ger, så skola även vi kvinnor genom studier, diskussioner och i samarbete med våra partikamrater nedlägga ett positivt arbete för att vinna den värld av frid och rättfärdighet, som vi i våra bästa stunder drömt oss.

A. Ö.

Kvinnornas väg.

För första gången har Sverges kvinnor räknats med bland svenska medborgare, när det gällt utövande av rättigheter.

Vi stå nu mitt uppe i ett nytt tidskede, där mycket, mycket tålmodigt och uppoffrande arbete väntar oss. Och när man nu med oro och bävan blickar mot framtiden, så tränger sig osökt fram den frågan: Skola kvinnorna fortsätta i de av männen nötta och upptrampade splitets och kivets fotspår eller skola de ha mod nog att bryta sig egna vägar? Liksom vi förut ha två soc.-dem. arbetarepartier, så ha vi, på det yttersta i dessa dagar, även fått två soc.-dem. kvinnorörelser och det är med inte så liten spänning man motser, huru dessa komma att ställa sig till varandra. Skola de falla in i det gagnlösa partiskallet eller skola de ställa uppgifterna högre och ta dem på allvar?

Vi kvinnor ha, trots olika åsikter i partifrågor, så många gemensamma intressen att arbeta för. Den fråga, som vi först av alla må ägna vårt intresse åt, är upplysningsverksamheten bland kvinnorna.

Det räcker inte med att bara agitera in nya medlemmar i föreningar, vi måste gå till grunden med upplysningsarbetet. Först och främst måste kvinnorna läras att tänka själva. Det finns så oändligt många, som aldrig själva reflektera över tidsföreteelserna, utan snällt och lydigt säga efter vad andra plugga i dem. Inte så sällan, då man talar vid kvinnorna om deras åsikter, förklara de att de tillhöra nog den eller den riktningen, därför att deras män göra det. De äro så vana vid att i allt vara sina män underdåniga, så det kan inte ens falla dem in, att de skola ha en egen livsåskådning. Vi måste börja tänka för oss själva, vi måste själva kämpa oss fram till en övertygelse, byggd på kunskap och mogen eftertanke. Endast så kunna vi bli medborgare i ordets hela och fulla betydelse, endast så kunna vi fylla de krav den nya tiden kommer att ställa på oss. Det är personligheter vi nu måste skapa fram och ej dussinmänniskor, ty av dem ha vi mer än nog.

Kvinnornas måhända största uppgift bör bli, att humanisera samhällsförhållanden och humanisera politiken.

Ur den hat- och våldspenning vi nu genomleva måste det växa fram en ny tid, med en ny anda mellan folken och vi hoppas att det tidevarv, som nu kommer, skall bli kärlekens och humanismens. Kanhända ännu vår väg dit är lång och kanhända många och stora hinder möta, men med tålmodigt arbete och enig vilja skola de alla övervinnas och målet nås. Och från det arbetet få inte kvinnorna hålla sig borta, det gäller ju framtiden, det gäller barnen, våra barn.

Kvinnornas väg bör inte och får inte bli splitets och kivets, den måste bli rättfärdighetens, sanningens och barmhärtighetens väg. **Hulda Flood.**

Mot en ny dag.

Man slår upp sina ögon mot den nya dagen och solen nästan bländar en, så starkt är avbrottet.

I går var allting grått och hopplöst, i dag är det arbetsglädje och hoppfull håg. Det är vår. Där man i går trodde var död, ofruktbar mark, där skjuta i dag upp friska skott av livskraftiga, gröna plantor. Själva den luft vi andas är annorlunda. Det har kommit en frisk vind och förjagat den tryckande, dystra atmosfären, som så länge legat tung över människornas sinnen. Och de se sig omkring med nymornade, frågande ögon, som om de just vaknat upp ur en ryslig mardröm och börjat reflektera över att livet kanske inte är så förfärligt, som det tedde sig i går.

Man anar att det hänt något. Något underbart, åtminstone för oss kvinnor, som hittills alltid fått stå i skuggan när det gällt samhällsreformer. Vi ha alla, kvinnor och män, blivit tillerkända lika människovärde, vi ha fått rätt att, så långt vår förmåga sträcker sig, hjälpa till att bygga upp en ny värld i stället för den, som ramlat i spillror. Och i dessa dagar gå vi som bäst att lägga första stenen i den byggnad, som en gång skall resa sig stolt mot höjden och ge åt oss alla ett bättre hem än den gamla murkna, dragiga kåk, som nu ger "skydd" åt arbetets män och kvinnor.

II.

Men det finns även andra moment, som bidragit att giva den lättnad åt speciellt kvinnornas sinnen, som så oförtydligt kunnat märkas på allra sista tiden. Främst bland dem att den ofrånkomliga frågan: vad skola vi äta, vad skola vi dricka och vad skola vi kläda oss med? släppt efter något på den gastkramning, vari den hållit särskilt oss husmödrar de sista åren. Förvisso lämnar den frågan tillräckligt att tänka på fortfarande för fattiga arbetarehustrur, men den har mist sin udd av skräck och förtvivlan. Nu finns det åtminstone litet mat att få köpa om man har en slant och hopp finns att tillgången därpå skall bli ännu rikligare inom den närmaste tiden och därmed möjligen även priserna sjunka. Och nu skrämmer man oss inte längre med att tygerna skola ta slut och ylle-garnet "bli ännu dyrare i nästa vecka". Därtill lider det nu mot sommaren, då det inte behövs så mycken ved och man kan vara strumporna förutan, åtminstone om man är så lycklig att inte räknas bland de "stora". Och till nästa vinter är en lång tid och på den kan situationen ha hunnit förbättras ännu mera.

Allt som allt: man kan åter börja hoppas, den första förutsättningen för att man överhuvud skall finna livet möjligt att leva.

H. S—m.

Särlagstiftningen för kvinnorna.

Soc.-dem. kvinnornas C. S. har med Samorganisationen tillställt regeringen följande skrivelse:

Till konungen.

Då sociallagstiftningen inom den allra närmaste tiden synes komma att i stor utsträckning utbyggas och därvid i väsentlig grad berör arbeterskor inom skilda områden, så hava vi under-tecknade organisationer, såsom representanter för arbeterskor, velat framföra några synpunkter.

Förutom införandet av ett kraftigt skydd mot barnarbetet och särskilda reglerande bestämmelser för ungdomen, så att det gives dem tillfälle rikta sig med de kunskaper samhället bjuder till utveckling av deras rättigheter och medborgarebildning, samt införande av åtta timmars arbetsdag och årlig semester såsom ytterligare nödvändiga faktorer för arbetareklassens höjande, vilja vi dessutom framhålla följande:

Först framträder då nödvändigheten av att hemarbetslagstiftningen blir fullföljd snarast, så att utsvettningssystemet kan komma att bortfalla och arbetet utföres efter sunda arbetsprinciper.

Yrkesinspektionens utvidgning till att omfatta även arbetsplatser med mindre antal sysselsatta arbetare är en nödvändighet, såsom inom hantverksområden, hemarbetsindustrin, rengöringsarbeten, t. ex. inom restauranger och en del kommunikationsverk, där arbetet nu utföres som ständigt nattarbete utan någon som helst kontroll.

Vår önskan är även att skyddsbestämmelser införas för barnaföderskor. Den ersättningsskyldighet till moder, som enligt de nya barnlagarna åligger mannen, är nu oberäknelig och måste genom samhällets försorg göras verkningfullare, vilket kan ske genom att i lagen införas bestämmelser om utbetalning i förskott.

Dessutom måste en effektiv moderskapsförsäkring införas för alla kvinnor.

Som kampen för brödet är lika svår för kvinnorna som männen, så är vår bestämda uppfattning, att ingen moralisk rätt finnes att genom särlagstiftning i övrigt försvåra tillgången till förvärvsmöjligheter för kvinnorna, utan skall arbetstiden vara lika för män och kvinnor.

Såväl männen som kvinnorna äro i behov av kort och bestämd arbetstid.

Särlagstiftningen angående nattarbete är så mycket mer obehövlig, som densamma för män alltmer försvinner

Bastien-Lepage: TIGGAREN.

och där det är nödvändigt, som vid tryckerier, genom lagstiftningen om skiftesarbete, överansträngning alltmer uteslutes, men vilja vi särskilt framhålla nödvändigheten av att lagbestämmelser angående skift införas i alla olika yrken, där arbetet pågår nattetid.

För oss framstår som bästa sättet att möjliggöra för kvinnor, som hava ensam försörjningsplikt mot sina barn, att dessa i största utsträckning få ägna sig åt barnens vård, att pension för änkors barn införas, samt att ogifta mödrar, fränskilda och övergivna hustrur erhålla garanti av samhället för hjälp till barnens underhåll.

Vi understryka vidare kravet på lika lön för lika arbete för män och kvinnor, vilken princip även bör tillämpas, om man i vissa fall skulle vilja införa högre löner för de medborgare, som hava försörjningsskyldighet mot barn.

Till de synpunkter, som här framförts, vilja vi även framhålla önskvärdheten om att vid dessa frågors behandling, dels i Sverige, dels vid samrådande mellan representanter för de skandinaviska länderna, ett par kvinnor, representerande arbeterskor inom industri och hantverk, måtte bliva av eders kungl. maj:t kallade att delta i dessa överläggningar.

Stockholm i mars 1919.

Soc.-dem. Kvinnornas Centralstyrelse:

Anna Sterky.

Ordf.

Soc.-dem. Kvinnornas Samorganisa-tion:

Amanda Frösell.

Ordf.

Brev till syster Elsa.

Kära syster!

Det var nu länge sedan jag sist hörde något från dig. Du har också haft det svårt kan jag förstå fastän du meddelar dig så knapphändigt. Hemma hos oss är det nu litet ljusare, barnen äro friska och Axel har nu riktigt repat sig efter spanskan. Men det var inte angående våra familjeangelägenheter jag denna gången ville prata med dig utan om det nya, som nu har kommit och ruskat upp oss litet, särskilt oss kvinnor. Jag tänker även du, trots allt, känt en fläkt därav och kanske som jag stirrar litet frågande ut i rymden.

Här har nu bildats en socialdemokratisk kvinnoklubb må du tro. Alla voro vi fulla av entusiasmen den kvällen talarinnan var här. Hon talade om så mycket och det träffade oss rakt i hjärtat. Visst ville vi alla vara med och draga vårt strå till stacken. Men så dagen efter kände vi oss litet bortkomna. Ingen visste riktigt hur arbetet skulle läggas. Det var så mycket vi tyckte att vi behövde ha reda på och alla voro vi »lika kloka». Insikten härom löste dock tungans band och vi kommo i resonemang om den gifta arbetarekvinnans ställning i allmänhet. Det blev visserligen ingen diskussion, som stakade ut linjer för framtida arbetet, men vi kommo dock in på så många frågor, som vi kommo underfund med att de måste tagas upp till saklig behandling och belysas från socialdemokratiskt håll.

Vår utökade rösträtt har givit oss mycket att tänka på och det känns litet ängsligt för oss alla, som under många år suttit instängda med barnskaran omkring oss och aldrig haft någon att tala med utan långa tider jollrandet med barnen varit vår enda andliga kost.

Men mannen då, frågar du kanske. Ja, kära du, hur mycket samspråk blir det med honom. Det är ju en och annan som känner intresse av att dryfta lite utanför hembekymren ligande frågor med sin hustru, men för de flesta är hon väl uteslutande mamman som skall passa upp även honom. Och det är ju klart att han skall ha sin omvårdnad, men jag tror vi drivit det för långt, så att mannen glömt att vi är en medmänniska till honom. Hur många av oss tror du får gå ut en kväll i veckan för att höra ett föredrag eller bevista en föreläsning. Jag tror att en av de första frågor vi få lov att komma i samspråk om är hur vi skola kunna bli lediga åtminstone en kväll var fjortonde dag för att skaffa oss lite insikter i våra frågor. Våra nya rättigheter, som snart komma att bli utvidgade även till politiska området, fordrar absolut vakenhet även av oss arbetarekvinnor och det tror jag nog männen snart komma att inse. För ingen klass eller parti får väl utav en stor barlast av indifferent varelser. För min del hoppas jag männen kommer oss till mötes och försöker klara upp hemförhållandena bara vi själva också äro vakna och på ett förnuftigt sätt söka ordna upp det. Det är naturligtvis svårast inom familjerna med de små barnen. Men kommer det bara in i allmän andan att kvinnorna även skola vara med i nydaningsarbetet, så tror jag frågan löser sig utan alltför svåra slitningar. Och nödvändigheten av allas insatser och intresse tränger sig ju allt mera fram och väl blir nyckeln till dörrrens öppnande. Eller vad tror du? frågar din syster

Gunhild.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Blekinge.

Då den nya författningsreformen blev genomförd och kvinnorna därigenom fingo rösträtt till de kommunala val, som skulle försiggå under mars månad, var det med icke helt oblandad glädje detta budskap mottogs, ty vi frågade oss själva, om vi verkligen voro nog kvalificerade för de nya uppdrag, som lades på oss. Bland de manliga partikamraterna förmärktes oro och ängslan över, att partiet komme att förlora på kvinnorösträtens genomförande, ty kvinnorna veta inte, var de höra hemma. Att männens uraktläthet i syfte att få kvinnorna som medkämpar för de socialdemokratiska idéerna till en del äro orsaken till kvinnornas efterblivenhet tänktes icke på. Det måste ju också medges, att arbetarekvinnorna själva till stor del varit oförlätligt slöa. Nu fordras emellertid, att de skulle fullgöra sina medborgerliga skyldigheter rätt och riktigt. Med dessa synpunkter för ögonen var det, som härvarande kvinnoklubbars agitationskommitté beslöt att göra vad i dess ringa förmåga stod för mesta möjliga upplysning och agitation bland kvinnorna. Fattiga på talarekrafter, som vi äro, var det inte annat att göra än själva pröva på lyckan i detta hänseende.

Således höll Karlshamnklubben offentligt möte den 3 febr. med föredrag av Rebecka Svensson från Ronneby över ämnet: »Kvinnorna och författningsreformen». 12 nya medlemmar anslöto sig till klubben. Dessutom ett annat upplysningsmöte, där red. Aug. Svensson redogjorde för kvinnornas ställning till kommunalpolitiken.

Rebecka Svensson har vidare talat å följande platser: Karlskrona, där klubb bildades av ett 100-tal kvinnor, Sölvesborg, där även klubb bildades med 18 medlemmar, Kallinge, Torstarp, Asarum, Mörrum, Sandbäck, Gammalstorp, Skönevik och Olovström. Mötet i Kallinge arrangerades av N. O. V.-logen därstädes, i Olovström av arbetarekommun och ungdomsklubb gemensamt samt övriga möten av arbetarekommunerna på de respektive platserna.

Kvinnoklubben i Ronneby har anordnat två offentliga upplysningsmöten. Vid det senare av dessa talade fru Bernhardina Bengtsson från Karlshamn över: »Kvinnorna och de kommunala valen». Detta möte hade samlat fullt hus och klubben fick 21 nya medl. Dessutom har fru Bengtsson talat vid möte i Saxemora, arrangerat av arbetarekommun, i Siggarp vid av därvarande kvinnoklubb anordnat möte samt i Hørsaryd, där möte an-

PHOSPHO-ENERGON PILLER
FORORDAS AV LÄKARE
« Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. »
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

ordnats av Karlshamnklubben. 19 kvinnor antecknade sig här för bildande av klubb. Förarbete pågår även för att få till stånd klubbar på flera platser.

Alla här nämnda möten ha varit talrikt besökta av till största delen kvinnor. Livligt intresse har förmärkts och där klubbar ej bildats ha kvinnorna anslutit sig till arbetarekommunerna. Kvinnliga kandidater ha uppsatts till såväl stads- som kommunalfullmäktige på ett stort antal platser och en del av de val, som redan försiggått, ha givit till resultat, att kvinnor också blivit valda.

Samarbetet mellan arbetareklassens män och kvinnor kommer säkert att bli bättre nu, då kvinnan blir mannens likställda medkämpare för demokratins fullständiga genombrott.

B. B.

Huskvarna nybildade soc.-dem. kvinnoklubb

har vid sitt första möte till styrelse utsett Ruth Hagelin, ordf., Kristina Hakberg, v. ordf., Rut Wallin, kassör, Lisa Norberg, sekr., Hanna Elowsson, korresp. sekr. Kommissionärer för Morgonbris blevo Lisa Norberg och Signe Sjöberg.

Klubben, som redan vid sitt första framträdande omfattades med livligt intresse, kunde vid detta möte anteckna ett tiotal nya medlemmar, varför medlemsantalet nu är över 60, och flera komma att ansluta sig. Möten skola hållas en gång i månaden och skall vid dessa om möjligt föredrag i olika ämnen förekomma. Klubben har en synnerligt stor uppgift i ett arbetaresamhälle som Huskvarna och det beror på den hjälp, som kvinnorna genom sin anslutning kunna ge den samman, hur den skall kunna gå i land med en sådan uppgift.

H. E.

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan **33**
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

Från Lysekils kvinnoklubb.

Klubben har under det gångna året avhållit tio ord. möten samt åtta styrelsemöten. Av de frågor, som behandlats, ha flera varit av rent lokal beskaffenhet, ävensom dyrtidsfrågor. En diskussionsfråga: "Är Sveriges folk moget för en revolution nu?" har behandlats gemensamt med Soc.-Dem. U. K. Av fester har klubben arrangerat endast en. Med anledning av klubbens 10-åriga tillvaro, beslöts avhålla 10-årsfest i nov. månad 1918, men på grund av spanska sjukans uppträdande med åtföljande mötesförbud kunde detta icke låta sig göra, utan omlades festen senare till en vanlig ekonomifest i akt och mening att avhjälpa den rådande kassabristen, vilket även på ett glädjande sätt lyckades. Klubben hade även beslutat om anordnande av ett agitationsmöte, men på grund av ovan angivna skäl inhiherades även detta. Av tidningar och broschyrer ha sålts: 50 ex. av Morgonbris och 50 ex. av broschyren "Rätt eller orätt".

Vår kamratering består av 28 medlemmar. Inkomster och utgifter balansera på kr. 260: 29 med en kassabehållning av kr. 141: 28.

För Lysekils Soc.-dem. kvinnoklubb:
Göta Wallberg.

Nyköping.

Som det är rätt länge sedan något från Nyköpings kvinnoklubb syntes i Morgonbris vilja vi nu låta veta att vi ännu leva och äro i full verksamhet.

Den 17 febr. 1918 föreslog styrelsen att nedlägga klubben, då medlemmarna visat sig så litet intresserade av klubbens arbete, att de ständigt hade förhinder då klubben hade sina möten. Men vid ordf:s fråga om klubben var redo att fatta beslut i denna riktning sågo alla betänksamma ut och ingen svarade. Så var det någon, som undrade om vi into skulle försöka ännu en tid att hålla ihop. Då ljusnade alla upp och vi lovade att ta nya tag. För att förbättra klubbens ekonomi beslöto vi att hålla mötena i våra hem. Och det har gått bra. Nya medlemmar ha kommit och nu äro vi glada att vi leva.

Vid vårt årsmöte den 18 febr. återvaldes till ordf. Math. Olsson, sekr. Gertrud Andersson, kassör Selma Gran, v. ordf. Augusta Blom och nyvaldes Gerda Erikson, v. sekr.

Nu var vår ekonomi så mycket bättre att vi åter kunde ansluta oss till kommunen. Den 21—23 febr. hade kommunen en hantverksmässa, vari klubben verksamt deltog. Vi skötte kaffeserveringen m. m. samt hade egen utställning med knyppling, stickning, bandvävning, sömnad, knappsyning, etsning m. m. Mässan var mycket vällyckad. Arbetsbiblioteket fick inkomsten av tombolan, 1,150 kr. netto, och kommunens netto blir nog en 2,500 kr. minst och det är ju vackert.

Nu äro vi mitt uppe i valarbetet. Vi ha hopp att få några av de våra med. Den 9 mars var vår värderade kamrat Ruth Gustafson här och höll ett väl framfört och varmt-hjärtat föredrag om kvinnan och valen för en talrik åhörarskara. Efter föredraget höllo vi ett kort möte, varvid 19 nya medlemmar tillfördes vår klubb.

Med kamrathälsning.

M. O.

Flera nya klubbar i Värmland.

Det ser ut som kvinnorörelsen skulle ta riktig fart här i Värmland. Förutom den i förra numret omnämnda nybildade klubben i Storfors, så ha ytterligare fyra nya klubbar bildats under loppet av febr. och mars månader. Efter föredrag av fru Alma Norsell ha klubbar bildats, en i Munkfors med 27 medlemmar samt en i Forshaga med 58 medlemmar och efter föredrag av under-tecknad en i Säffle med 41 medlemmar, en i Skåne med 22 medlemmar samt en i Hagfors.

De av arbetarekommunerna tillsatta agitationskommittéerna äro värda ett ärligt erkännande för det nit och intresse, varmed de skött agitationen, ett arbete, som manar till efterföljd.

Vi hälsa de nya klubbarna hjärtligt välkomna i arbetet för våra idéers spridning. Hulda.

OBS!

För nya klubbar, som erhållit material, får meddelas, att medlemskortet kosta 3 öre pr st. och stadgarna 5 öre pr st.

Såväl rekvisition som redovisning skall sändas till Morgonbris expedition.

Till alla kommissionärer meddelas, att 20 proc. rabatt lämnas på Morgonbris.

Glöm ej

att i god tid insända fotografier i valda soc.-dem. kvinnor till den nya stads- och kommunalfullmätagerepresentationen. De, som redan insänt foto av uppsatta kandidater, torde vänligast skriftligt lämna upplysningar om vilka av dessa, som valts. Alla meddelanden härom bör vara red. tillhanda senast 12 april.

Glöm heller ej

att i god tid rekvirera Morgonbris Majnummer, som blir innehållsrik och lättläst. Genom att stödja och läsa sin egen tidning vinna kvinnorna i styrka och solidaritet.

Priset å majnumret blir 25 öre.

Obs! Alla rekvisitioner adresseras till exp., Upplandsgatan 85, IV. Endast manuskript och angelägenheter, som beröra tidningens innehåll, adresseras till redaktionen.

24 Västerlånggatan 24

KAPPOR - DRÄKTER - KJOLAR
PÄLSVAROR - PARAPLYER

Största urval i

Sporres Kapp- och Pälsvaaffär
24 Västerlånggatan 24

Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse.

Ordf.: Fru Anna Sterky, Barnhusg. 16,
1 tr. A. T. 72 90.

Korresp. sekr.: Fru Agda Östlund, Upp-
landsgatan 61, 4 tr. A. T. Vasa 20 86.

Soc.-dem. kvinnornas samorganisations

i Sthlm styrelse sammanträder 2:a måndagen i månaden kl. 8 e. m. & Bryggeriarb.-förb. exp., Barnhusgatan 14. Ordf. och korresp. fru A. Frösell, Upplandsg. 47, 4 tr. Allm. tel. 286 58.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m.

Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.

Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm.

Styrelsen.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm avhåller möte 1:sta och 3:dj torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. (utom juni, juli och aug.) i Folkets Hus G-sal.

Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. & Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Eskilstuna kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 3.30 e. m. i Folkets Hus, rum n:r 4.

Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte första torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Morgonbris redaktions adress
är Birger-Jarls-gatan 116, 3 tr.

ALLMÄNNA SPARBANKEN
Högsta gällande ränta.

Aktiebolaget Nya Banken.
Emottager insättningar till högsta gällande ränta.

Ernst Norées lotterier.

Ölands Lotteriet

Anordnat av: Ölands Kulturminnesförening.

Lotteriets kontrollant: Notarien i Överståthållareämbetet Birger Lundberg.

HUVUDVINSTER:

Jordegendom	invid Nyköping .	Kr. 15,000
Jordegendom	invid Nyköping .	Kr. 12,000
Villa	vid det natursköna Färjestaden på Öland	Kr. 7,200
Björkmöbel,	Selma Lagerlöfs mod. . .	Kr. 2,500
Matvaror	för	Kr. 2,000
Vitlack. rococomöbel		Kr. 1,500
Salongsmatta		Kr. 1,200
Tavla	av PER EKSTRÖM, Ölandsmotiv	Kr. 1,100
Flossamatta		Kr. 1,100

O. S. V.

O. S. V.

Lotter säljas hos Ernst Norées Lotteribestyrelsens vanliga kommissionärer samt expedieras till landsorten efter rekvisition, utan förskottslikvid, helst å brevkort, varvid kostnaden för porton och dragningslista tillkommer. Lotteriets adress är Riddaregatan 12, Stockholm 5.

Lotten kostar **Kr. 2: 10.**

Beställningsedel

att urklippas och insändas.

Härmed rekvireras st. lottsed. & ÖLANDS-LOTTERIET, Riddaregatan 12, Stockholm 5, att sändas mot postförskott, varvid kostnaden för porton och dragningslista även uttages.

..... den 1919.

Namn:

Postadress:

Baderskornas Lotteri

Ändamål: att bilda en pensionsfond för ålderstigna baderskor.

Huvudvinsterna utgöras av **ÅTTA fastigheter**, nämligen:

1. Lantgården Maritsbo, nära Sala. 40 tld åker. 68 tld skog. Boningshus med 2 rum och kök. Ladugård för 12 kor. Stall för 3 hästar. Stora präktiga logar och uthus. **Rekordvinst!** **Värde 15,000 kronor.**

2. Lantgården Hagalund, nära Söderköping. 15 tld åker. 8 tld skog. Boningshus. Ladugård för 5 kor och 2 hästar. Loge. Spannmålsmagasin. Trädgård. **Värde 10,000 kronor.**

3. Eget hem, Parken, nära Bro station. 7 tld åker. 7 tld skog. Boningshus. Ladugård för 3 kor m. m. **Värde 7,000 kronor.**

4. Eget hem, Munkhammar, nära Söderköping. 4 tld åker. 4 tld skog. Boningshus och nödiga byggnader. Bra fiske. **Värde 6,000 kronor.**

5. Eget hem, Mossboda, nära Runhällens station. 6 tld åker. Värdefull björkskog. Boningshus med 4 rum och kök m. m. **Värde 5,000 kronor.**

6. Eget hem, Skogshyddan, nära Knivsta station. Nära ett tld åker. Bra hus. **Värde 4,000 kronor.**

7. Eget hem, Kristineberg, nära Linköping. 2 tld god åker. Boningshus och andra byggnader. Bra trädgård. **Värde 3,700 kronor.**

8. Sommarvilla i Stockholms skärgård, invid sjö och ångbåtsbrygga. Prydlig villa med ett rum och kök. **Värde 1,800 kronor.**

Övriga vinster: Presentkort i Nord. Kompaniet 1,500 kr. Salsmöbel 1,000 kr. Utombordsmotor 650 kr. Överservis av silver. Fina konsthandverk. Praktiska möbler. Nyttiga husgerädsartiklar. — Vinsternas sammanlagda värde 100,000 kronor. — Ingen vinst under 5 kronors värde.

Lotter å kr. 2:10 säljas över hela riket samt direkt från lotteriets expedition mot postförskott och tillägg av 60 öre för porto och dragningslista.

Baderskornas Lotteri, Mästersamuelsg. 62, Sthlm 1.

Beställningsedel

insändes i öppet kuvert med 4-öres frimärke eller i slutet med 12-öres frimärke.

Rekvireras st. lotter från
BADERSKORNAS LOTTERI, Stockholm 1.

Namn:

Titel:

Postadress: